

En buspojkes otroliga äventyr

BÖCKER

Irmelin Sandman Lilius:
Simpans hav och hamnar.
Litorale 2005. 121 s. Rikligt
illustrerad.

I juli år 2001 för författarsystrarna **Irmelin Sandman Lilius** och **Heddi Böckman** till Liverpool – of all places! De reste genom ett förött industrilandskap utan vare sig fåglar eller fjärilar, till en stad i förfall med skräpiga, ödsliga gator.

Samtidigt reste de tillbaka till sin barndoms efterkrigstida Helsingfors och till Brobergsska samskolan med dess tinnar och torn. Där hade flickorna en lek- och skolkamrat som hette **Harry Sinervo**, Simpan kallad. Han blev sedermera skolans vänlige buse som skolkade och gjorde rackartyg. 1955 gick han till sjöss, som busar brukade göra på den tiden.

Det var Simpan som systerrarna skulle träffa i Liverpool – en åldrad man på väg att dö i lungemfysem. De hittade honom i ett dockskåpsliknande radhus, nedsjunket i en stor svart läderfåtölj och med en syr-

gasflaska och den rödhåriga frun **Doris** som sällskap.

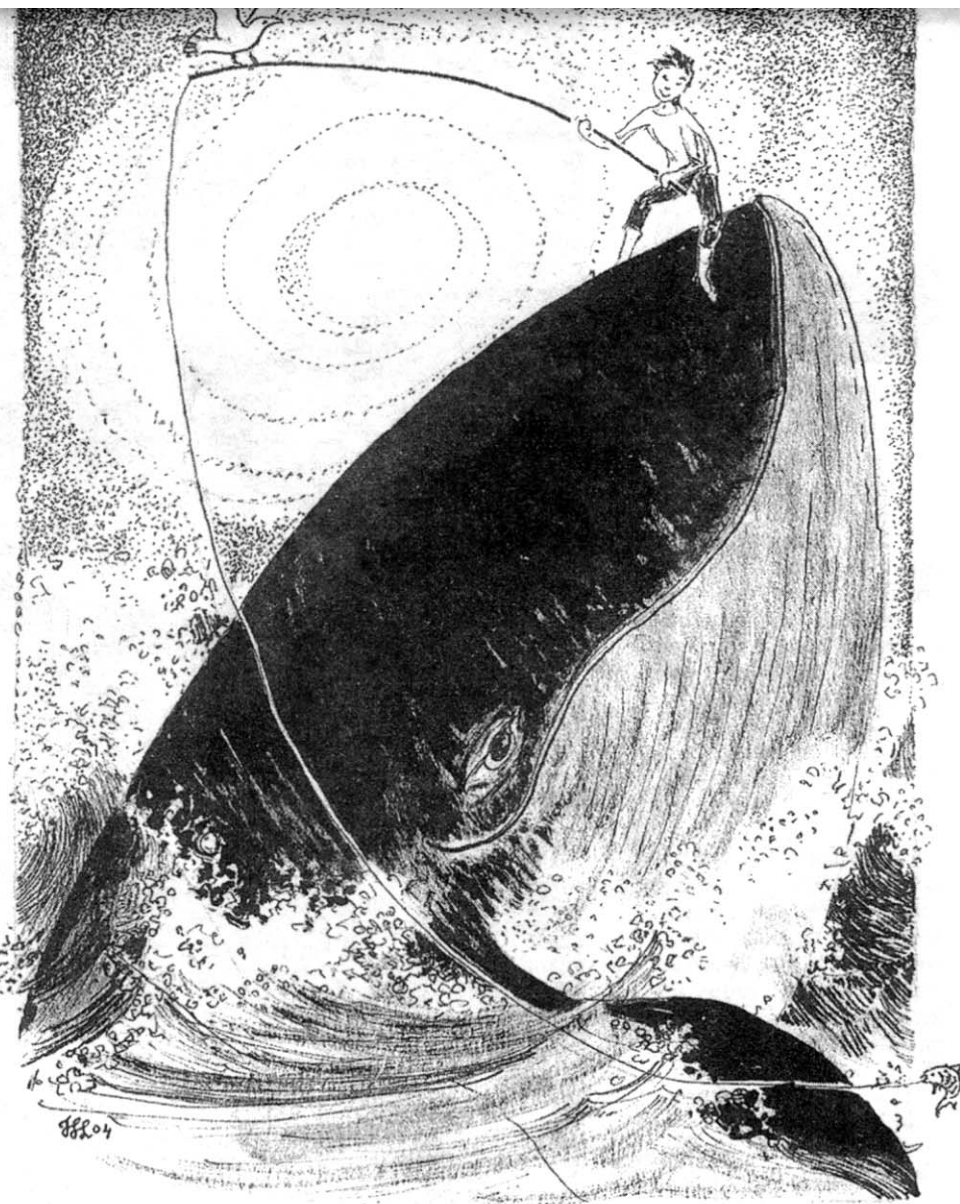
Ett liv i arv

”Sidu, jag vill ge mitt liv i arv åt dej. Så det blir någån efter mej. Du får göra vad du vill med det. Men du måst komma ganska snart”, hade Simpan sagt i telefonen åt Irmelin, innan systrarna startade sin resa.

Boken *Simpans hav och hamnar* återger Harry Sinervos livsberättelse mer eller mindre med det språk och i den form han själv gav den under dagarna i Liverpool, då systrarna satt vid hans läderfåtölj och frågade, bandade och antecknade.

Det är en fragmentarisk, okronologisk berättelse om ett osannolikt, äventyrligt liv. Vi möter Simpan som överstestyrman på en valfångare – gissningsvis någongång på 70-talet – och får veta allt om valfångst. Vi flyger på associationernas och den svarta läderfåtöljens vingar till Kina. ”Vilket år? Han glömmer att säga. Vilken hamn? Vi glömmer att fråga.”

Vi möter Simpan som storrörsmäklare i Egypten. Så rasar allt ihop som ett kort-



Simpan metar valar.
Illustration av Irmelin
Sandman Lilius.

hus. Sen är han blivande författare med miljonkontrakt på fickan i New York, för att plötsligt befinna sig på gatan utan en cent på fickan.

Det går upp och det går ner och småningom utkristalliserar ett mönster: Simpan är en livskonstnär, de ständigt återfunna och förloerade möjligheternas man. Han klarar sig mot alla odds, inte minst tack vare

den trogna Doris – när han väl lyckats leta reda på henne i ett annat hörn av världen efter att ha tappat bort sig på förlovningsresan.

Hamnar och flickor

Genom Simpans berättelse skriver Irmelin Sandman Lilius ett epos om en försvunnen värld. Simpan är en finlandssvensk **Evert Taube** med en flicka i varje

hamn – förtjusande flickor som numera krasst kallas prostituerade och förtrolande hamnar som i dag är tråkiga lastningsplatser.

Det fabel- och sagoaktiga i berättelsen förstärks av Sandman Lilius fina illustrationer, där Simpan framställs som den busgrabb han en gång var och som han kanske förblev till sin död. Han kämpar med

jättevalar, han bugar sig för kråmande kubanska skönheter och han dansar med tiden i form av ett sort timglas. Bland illustrationerna finns några av de bästa Irmelin Sandman Lilius någonsin gjort, också om omslagsbilden inte hör till de mest lyckade.

Märklig helhet

Parallellt med Simpans liv löper berättelsen om författarsystrarnas resa, den som påbörjades redan 1946 i Helsingfors och som fortsatte 2001 i Liverpool. Här är det Irmelin Sandman Lilius egen röst som talar, hennes exakta verklighetsbaserade iakttagelser kombinerade med ett stänk humor och en förmåga att se det sagolikt ovanliga i det trist ordinära.

Alla de olika elementen – Simpan och hans Hesaslang, hans osannolika vuxenäventyr och hans barnsliga kärna, staden Liverpool och systrarnas resa dit och bort – allt detta faller på plats och bildar en märklig, aldrig tidigare skådad helhet.

TUVA KORSTRÖM
09-1253229, tuva.korsstrom@hbl.fi